

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Hieronymi Dandini Cæsenatis E Societate Iesv De Corpore
Animato Lib. VII.**

Dandini, Girolamo

Parisiis, 1611

VII. Humanam temperationem esse omnium perfectiſſimam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95641)

habent: & homini inter omnia, vt calidissimusest
& ad cognoscendū atq; intelligendū natus, maxi-
mum & frigidissimum datum est, quo tum copio-
sorem spirituum cōtineret, tum cum optimē tem-
peraret.

Vidit etiam oculatissimus philosophus, siquid in-
nato frigore agere per se valeant membra; illud
esse solum resistere actioni & alterius calidioris
membri calori, vt temperatior fiat. Cerebrumq;
frigidum sapienter pronuntiauit factum fuisse &
ibi positum, vt cum calor sursum semper mouea-
tur, maximē posset nimio cordis calori, quo in re-
liqua membra grassabatur, se se opponere, calo-
remque illum mitigando moderatam magis &
mitem actionem reddere, totius corporis inco-
lumenta imago opportunam.

*Actio mem-
brorum qualis.*

Quæ si ita sunt, inania primū sunt argumen-
ta Galeni, quibus Aristotelis sententiam infirma-
re conatus est: totaque illa confutatio calumnio-
sa est. Deinde duo profus intelliguntur. Alter-
rum; actionem omnem membrorum inter se vic-
icissim per qualitates principes alterantes, esse per
se calcificationem duntaxat. Abundant enim calo-
re omnia, quoad integram & actuatam tempera-
tionem; nec vicissim agunt, nisi quatenus vnum
est altero calidius; etsi quandam in actione illa
resistentiam habeant. Alterum; actionem hanc
membrorum in tota vita perennem esse & con-
tinuatam; sed cum optima semper membrorum
dispositione vniuersique corporis sanitate. Ma-
gna namque omnino est sanitatis latitudo, vt in
corpore toto, sic in membris singulis: neque in
impartibili, sed in magna quadam extensione cor-
porum inter se proportio consistit: in qua possunt
membra alijs atque alijs qualitatibus affecta sese
vicissim alterare; non solum absque agrotatione
vlla, immo cum optima semper habitudine. Con-
stat corpora nostra nō in eodem semper sta-
tu versari, sed intra certos & constitutos limites
diuersis modis, sine lapsu tamē in agrotationem,
mutari. Licet etiam ex morbo ea conijcere, quæ
in sanitate eueniunt. Fit autem per lapsum, vt ob
vnus membri lapsum in qualitatem quampiam
inficiantur paulatim cætera. Quidni ergo eadem
hæc membrorum actio in latitudine sanitatis fieri
possit? Certè conseruari nequeunt membra, nec
eorum vita consistere, nisi iuuentur aliunde cordis
que calore foueantur.

*Duplex mem-
brorum actio.*

Quo circa duplex omnino inter membra distin-
guenda est actio. Quarum altera sine temperatio-
nis mutatione, sed continuo duntaxat caloris fo-
mento consistit. Altera temperationis mutatio-
nem adducit. Prior ortum habet à corde & ad re-
liqua omnia pertinet membra, nec vnquam in tota
vita intermittitur: immo si vel minimū inter-
mitteretur, periret vita, calore debilitato atq; ex-
tincto. Posterior inter qualibet membra esse po-
test, sapèque etiam ab externis proficiscitur cau-
sis. Ita Gentilis argumentationibus satisfactum
opinor.

HUMANAM TEMPERATIONEM
esse omnium perfectissimam.

CAPVT VII.

Hominem potè, de quo potissimū
dicendum mihi proposui, perfectissi-
ma omnium temperatione præditum
esse, consentiunt tum Galenus in 1. de
temperamentis lib. cap. 6. & 9. & Auicenna in 1.
fen. 1. Can. doct. 3. tum ceteri omnes. Et rationem
quasi exponens idem ipse Galenus in cap. 11. lib.
13. de viū partium; Quemadmodum, inquit, si-
mia, quod animam habeat ridiculam, corpus ob
id habuit ridiculum; ita homo, quod animam ha-
beret rationalem, ob id etiam corpus solum inter
ea, quæ sunt super terram, habuit diuinum atque
optimē ad animæ facultatem comparatum. Et Ale-
xander in 1. lib. de anima cap. de olfactu, tum hoc
ipso vsus est argumento; tum altero illo, quod
homo propterea exquisitissimum inter animalia
omnia tactum habet; quod temperatissimum ha-
beat corpus. Quibus si addatur id, quod de vinculo
& similitudine animæ & corporis philosophus
prodidit in cap. 7. suæ physiognomiae, planus in-
tellegetur, summo prius Deum consilio præ-
stantissimam omnium animæ perfectissimamque ope-
raturæ modo corpus optimē omnium dispositū
tribuisse. Nam etsi homo in quibusdam actioni-
bus ab alijs nonnullis fortasse animalibus super-
etur: si tamen omnes simul cōsiderentur, quis cum
non videat tum multitudine, tum præstantia
omnibus anteire? Vel vnā sumas intellectio-
nem (quæ est corporea operatio non est, corpo-
reorum tamen sensuum ac phantasie præsertim
opera vitur) eam omnium præstabiliissimam in
solo omnium animalium homine esse videbis. Si
tēperatio igitur ad operationem referatur, opti-
mam omnium & perfectissimam esse humanam
oportuit. At non ad operandum modò referenda
est: sed multò magis ad formam, quæ operandi
principium est & finis: vt per eam scilicet forma
& conseruari possit & suæ naturæ conuenienter
in corpore operari. Atque ex hoc ipso capite diui-
nissima hominis forma perfectissimè tēperatum
corpus à supremo opifice Deo administratæque na-
tura obtinuit.

Itaque si de vniuerso genere disputetur, tota tē-
perationis perfectio ex perfectione formæ pēsā-
da est; eaq; iudicanda in singulis animalium specie-
bus perfectio esse, quæ perfectioris est formæ &
cum qua esse & operari perfectior natura potest.
Quod si de speciebus singulis dicendum sit; sta-
tuendum erit, illam esse in ea specie perfectiorē,
quæ illius speciei formæ magis conueniat, pro-
piusque ad perfectissimam, quæ in ea specie esse
potest, accedat. Quod à posteriori & ex operatio-
nibus colligere oportebit: eamque perfectissi-
mam affirmare, cum qua operationes omnes il-
lius formæ quàm optimē perficiuntur. Et quo-
niam vt in genere vniuerso, sic in speciebus sin-
gulis latitudo quadam est; illius medium, si de
temperatione innata sermo sit, perfectissimum
ferè existimabitur, tanquam ab extremis aequè ac
maximè remotum.

Certè

*Cur hominis
corpus perfe-
ctissime tempe-
ratum.*

